

THE STAR

Entered as second class matter March 8, 1909, at the Post Office of Philadelphia, Pa., under the act of March 3, 1879

Amerikos Lietuviu Kat. Savaitinis Laikraštis

Nr. 43

PHILADELPHIA, PA., 23 D. SPALIŲ (OCTOBER) 1914 M.

Metai XIV.

Baisus isnaikinimas Lietuvoje

Smarki kova tarp Suvalku ir Lycko

Susiremimai ties Szirvinta; Vokiecziu armijos dalis Palangos ir Jurbarko apylinkese.

Inirtusi kova palei Varšava. Rusams nesiseka Austrijoje. Vokiečiai stumiami iš Prancijos ir Belgijos. Liudnos žinios iš Belgijos. Laiškai ir žinios iš Lietuvos.

Karės šmėkla tarp Italijos ir Graikijos.

Mūšiai pas Sirvintą, kaip matyti iš raportų iš Berlyno rusų armija netoli nustūmė vokiečius nuo Suvalkų rėdybos. Mūšiai dar tebesitęsia palei Sirvintą, tuč priešais Naumiestį, ant paties rubežiaus. Vokiečiai giriasi net pergalems ant rusų ir būk tos vietos kovose jie 4000 belaisvių paėmę.

Lietuvoje baisus isnaikinimas. Pasak telegramų iš Petrogrado, tose Suvalkijos, Gardino ir Kaino gubernijų vietose, kur siautė smarkūs vokiečių su rusais susirėmimai, tepalikė vien grynai laukai ir degėšiai, jog rusų armijai negalima ten jokio maisto rasti. Palei Druskininkus vokiečiai, bemėgindami persimalti per Nemuną, pražudę savo 20.000 kareivių. Kovoje palei Augustavą vokiečiai netekę 40 nuošimtį savo kareivių, dalyvavusių toje batalijoje.

Palei Varšava eina smarki kova. Petrogradas, 18 d. spalių. Iš čia pranešama, jog Rytų Prūsose nedideliai susiremimai įvykę rusų su vokiečiais. Austro-Vokietijos kariuomenė nuo 15 d. spalių priėmė

užpuolančią poziciją ant visos linijos tarp upės Vislos ir Galicijos.

Į pietus nuo Przemyslės rusai paėmę tris Austrijos kompanijas ir šešis apicierius.

Rusai su vokiečiais dabar įnirtusiai, šaudosi tik už aštuonių mylių nuo Varšavos. Tame mieste vokiečiai tikėjosi žiemavoti ir sudrūtinti savo pozicijas taip, kad savo linija ištiesti nuo Ostrolenkos, 60 mylių nuo Varšavos, per Sandomierių į Galiciją. Šioje batalijoje rusai turi apie pustrėčio milijono kareivių, o Austro-Germanų armija du milijonu. Jų dabartinė kovos linija tiesiasi 160 mylių.

Lietuvoje vokiečiai stovi ties Palanga ir Jurbarku. Rusai šiuo tarpu nesistengia toliau stumti vokiečių kariuomenę.

Žinios iš Petrogrado, 22 d. spalių skambia, rusų armiją sumušus ir privertus pabėgti vokiečius ant upės Vislos. Vokiečiai atsitraukdami palikę net savo sužeistuosius kovos lauke.

Rytų Prūsose rusai iš naujo subruzdą ir paėmė pas Lycką didelę vokiečių artileriją.

Kares vaizdai Prusuose.

Naktis kovos lauke.

Sežeistas pulkininkas laikraštį „Birž Vied.“ pasakoja, kaip jis praleidė naktį kovos lauke.

Buvo jau vakaras, kada jis vedė savo batalijoną ant priešininco pylimų. Kulkos biro kaip kruša. Krito vėliavos nešėjas, — vėliavos kotą kulka perskėlė. Pulkininkas skubiai prikabino vėliavą prie šautuvo durtuvo ir patėsi žengė su vėliava batalijono priešaky.

Jau arti priešininco tranšėjos. Beliko tik koks 50 žingsnių, kaip vokiečiai puolė ant mūsų, mesdami rankų granitas, kad išsigelbėjus nuo mūsų durtuvų.

„Man kažin kas skaudžiai apdegino koją,“ — tarė pulkininkas, — „aš parpuoliau, tačiau sąmonės nenustojau ir gulėdamas tęmėjau kovą..“

— „Prakeikti rusai, prakeikti rusai!“ šaukė aplink mane vokiečiai.

Jau tamsu. Kur tik galvą pakriepiu — visur lavonai. Ir staigu pasvira ant manes rūstus vokiečio kareivio veidas.

Zibtelėjo vokiečio durtuvais... bet čia pasigirdo paliepiantį balsas:

— Palikite jį. Nejaugi nematote, kad jis jau be kojos.“

Ant manes nusilenkė prūsų leitenantas. Jis buvo jau nebejaunas, ilgaus plaukais, kurio išvaizda nereiškė gerai išmankštintą prūsų junkerą, bet tuojaus buvo galima numanyti, kad tai yra koks atsarginis. Paskiauu paaiškėjo, kad jis ilgai tarnavo gimnazijos mokytoju. Jis nebuvo tikrasis junkeris ir todėl sulaukė kareivio ranką, kurs norėjo mane nužudyti.

„Ar neturite ką užkasti?“ — skubiai jis užklausė manęs, alkį išreiškiančiu balsu.

„Su savim nieko neturiu“...

„Kaip gaila!“ — leitenantas atsiduso... Mes jau ketvirta diena kenčiame badą. Mat neturėjome savo vežimų.“

Bet vokiečių kareivis apkartinėjo užmuštuosius ir sužeistuosius, tikėdamas rasiąs užvalgti.

Leitenantas atsėdėjo greta manes ant kelmelio ir tarė ramiai sunkia širdimi:

„Kodėl jūs pradėjote ją prakeiktą kare, kodėl? Ar todėl, kad mes kentėjume badą ir išsižudytume?“..

Aš, kiek dar pajėgos leido, mėginau išrodinėti, kad Vokietija pradėjo karę ir užpuolė ant mūsų, bet jis netikėdamas kraipė galvą. Staigu vokiečiai sujudo pasi-
traukti, rodos pasergėję mūsų rezervą. Nueidamas gimnazijos mokytojas ir leitenantas dar pridengė mane keno tai plėšioju ir dingo prietamsy.

Užstojo naktis, begalo ilga, šalta ir baisi. Nebijojau už save, bet taip baisūs buvo sužeistųjų vaitojimai nakties tamsoje. Už kelių žingsnių nuo manes gulėjo kareivis. Aš jį pažinau, tai buvo labai paslankus berniukas. Granata buvo jam perplėšus pilvą ir visą naktį jis klejodamas gallestingai meldė vandens. „Duokite vandens, vandens, viduriai dega“...

„Saltis ėjo per kūną ir širdį draskė tieji vaitojimai.“

Nuo ryto mūsų kariai mane pakėlė ir nuvezė į ligoninę. Čia gulėdamas aš atsiminiau apie mūsų vėliavą... Atsiminiau, kaip aš parpuoldamas atidaviau ją tulam karei-

viui, tasai gi atidavė toliau kitam už nugaros... Vėliava buvo išgelbėta. Man liko lengviau ant širdies“.

Vokiečių aeroplanai.

„Nov. Vremia“ rašo kad mūsų kareivius užvis labiaus gazdiną daugybė vokiečių aeroplanų.

„Kaip vanagai jie skraido ir tyko“ — skundžiasi kareivėlis — „Skraido, skraido ir veizėk, jau leidžiasi pas savuosius ir tuojaus pradeda veikti jųjų artilerija“.

Vieną syk buvo taip: pakilo aukštyn mūsų aeroplanas, čia kur buvęs, kur nebuvęs atskrenda ir vokitietis. Kaip tik viens kitą pasergėjo, tuojaus panorėjo viens augščiau kito pakilti. Mūsų kariai pasisekė augščiau pakilti ir jis su bomba išnaikino vokiškąjį“.

— Bet užeinama ir smagesnių vaizdų iš vietos kariško gyvenimo. Taip latvių laikr. „Jaun. Zin.“ talpina ištrauką iš laišku vieno Rygos Politechnikos Instituto studento, rašytų. Rytinėje Prūsijoje ir pasiųstų iš karės lauko 15, 16 ir 17 rugpiūčio, cenzuros gi leistų.

Laiške, išsiųstame 15 rugpiūčio, tasai kareivis rašo:... „Visą dieną vokiečiai apšaudė miesteli į kuri mes įženėme, bet kulkos lėkė per viršų. Vokiečiai šauna blogai. Apšaudymo laike vaishnomės miestelio gėrbėmis. Netrūksta nič nieko: cukraus, medaus (baškelės), kakao, gerių-geriausiųjų cigarų, vyno, likerų. Mūsų kareiviai geria vyna ir grąjija ant vokiečių gramafonų: „Puppchen“ ir „In der Nacht“ (moderniškosios vok. liaud. dainos.) Iš mūsų kariai sužeista tik vienas: Jefreiteris Stahl'is, kuriam švilpianti kulka nubrėžė truputį kakta“.

Dvi dieni vėliaus jis vėl rašo: „Išimėis tulame dvare. 2 dieni gulime šieno daržinėje. Gulime ir valgome. Aplink eina bombardavimas. Per mus skraido vokiečių aeroplanai. Iš valgio netrūksta nieko. Valgome vištelių sriubą ir kompotą. Pagaminame patis. Su vokiečiais apsieiname gerai, o jie su mumis dar geriau. Kas moka vokiškai, gauna visko. Mus vokiečiai vaišina pyragu, pakely duoda pieną, vaisius. Visose vokiečių sėdybose žmonės tebe gyvena. Insterburgas buvo pilnas gyventojų“.

17 rugpiūčio rašo: „Šiandien jau trečia diena gulime rezerve. Valgome ančių kepsnį, geriamo kakao, naktimis palatkose gulime be kaldros, — mat labai šilta. Bombardavimas ir šaudymas nesiliovė visą naktį. Sužeistų esą daug. Per mus perskrenda vokiečių aeroplanas (Bleriot). Sovėme, bet jis visgi nuskrido. Išmečiau iš maišo savo sunesiotus baltinius; neverta nešioti tos sunkenybės, nes visur namuose randi švarius“. Laiške kareivis prašo išsiųsti laikraščius.

Būtų gerai, kad ir mūsų skaitytojai paduotų redakcijai peržiūrėti gaunamuosius laiškus, kurie, sunaudojus kas tinka, būtų tuojus sugražinami.

— „Dz. Vestnesiu“ tulas latvis, štabo raštininkas, atvažiavęs šiomis dienomis nuo Prūsijos karo lauko Rygon su reikalais ir vėl grįžtas atgal, papasakojo:

„Melskite Dievą, kad mūsų žemelė nepavirstų karės lauku ir neprisieitų karės regėti, nes ne bereikalo maldaujama: nuo karės, bado ir ugnies apsergė mums Viešpatie“.

Prie Virbaliaus randasi 2 tiltai: viens didesnis ir kitas, šion pusėn, — mažesnis. Karės pradžioje Virbaliuje buvo

nedidelis garnizonas. Pamačius nuo tolo priešininką kargas truputį per greitai suskubo apie tai pranešti Kauno komendantui ir tasai paliepė išsproginti mažęji tiltai.

Skubiniai dabar taisomi tiltai ant plento, kuriuos vokiečiai išsprogino. Mažesnieji tiltai ant vieškelių palikti sveiki. Pakol tiltas nepataisytas važiuojame dideliu ratu aplink. Vieškeliai, kuriais kasdien važiuoja šimtai vežimų, labai išvažinėti. Bet plentu važiuojame kaip lenta.

Zemė sunki, molis, derlinga. Dvarų privažiuojame tiek, kiek pas mus viensėdijų. Gyventojai išbėgioję, viskas užrakyta, vertingasis turtas paslėptas sklepuose. Naminiai gyvuliai klaidžioja be priežiūros. Karvės maršos, rausvų mažai matyt. Kaikur tebėra užsilikęs šuo ir ištikimai tebesergi savo šeimnininko turta.

Nuo Eitkūnų beveik nieko nebeliko. Viskas sušaudyta arba sudeginta. Krautuvių prekės išbarstytos tarp griuvėsių. Stoty įtaisyta Raudonojo Kryžiaus lazaretas. Prie rubežiaus gelžkelis sunaikintas, toliau tebėr nelieštas. Vokiečių gelžkelio linija siauresnė, rėlės reikia pertaisyti. Gumbinėje paliktas tiktai vienas vokiečių traukinys, kuriuo dabar naudojasi rusai. Gelžkeliečiai kareiviai uoliai dirba prie gelžkelio pataisymo.

Iš pradžios miestuose ir ant laukų žmonių nebuvo galima matyt, apylinkė išrodė kaip išmirus. Bet dabar gyventojai po truputį pradeda grįžti. Kaimietis sukrovęs visą savo šeimyną ant plačių ratų ir reikalingiausių daiktus, važiuoja atgal už kokių 30-50 verstų. Bėdnesnieji, kurie arklie neturėjo, veža savo mantelę ant tačkos bei ratelių. Dvarininkai ir fabrikantai, žinoma, nemano grįžti. — Jie mat prie pinigų.

Galima pasergėt, kad valdžia rūpinas remti daugiau aukštesnį luomą, kaimiečiai gi daro visi liudną išpūdį. Visi nešioja medines klumpes ir batus užsimauna regis tik per didžiausias šventes; apdaras labai vargingas. Anaipatol, dvaruose didelė puikybė ir patogumai. Spintos pilnos šilkinų suknių. Vieton kaldrų apsiklojama pūkų labai lengvomis duknomis.

Stalupėnai beveik visi sveiki. Gumbinei ir Insručiai mažai pakenkta. Mūšiai atsibuvo už miesto. Prie Gumbinės viename dvare buvę apsisotė apie 40 vokiečių leinantių. Tiktai 3 išsprukę, o kiti visi likę užmušti kovoje. Gyventojai sekę mūšį sustoję prie dvaro tvoros ir netikėję lig paskutinei minutei, kad rusai paims viršų. Pamate, kad vokiečiai traukiasi atgal puolė ir gyventojai sprukti. Turtingesnieji išvažiavę jau ankščiau, pasiikę gi tik tie, kuriems nebuvo kur važiuoti ir su kuo važiuoti. Vokiečių laikraščiai skleidė neteisingas žinias, kaip va: būk prie Stalupėnų rusai sustoję daugiau 1000 užmuštais, 3000 paimta nelaisvėn ir rusai pabėgę; kad vokiečiai turi 15 milijonų didelę armiją, kad Petrograde kilus revoliucija ir t.t.

Rusų kareiviai netik nebijo, bet ir nesiskundžia ant karės sunkenybių ir žaizdų. Prieš mūšį jie paduoda viens kitam ranką ir atsisveikina. Latviai narsiai puola kovon. Juos dažnai prisieina sulaukyti. Jie tuojaus veržiasi ant durtuvų.

Dabar miestai išlengvo atsigauna. Išgąstis perėjo. Atsidaro krautuvės, prasideda prekyba.

Kur randasi gascadorius, ten nieks nežūsta, rusai nie-

© 1914, by American Press Association.

Rezervistų priėmimo stotis Londone.

ko nepalietę. Mūsų kariuomenei stropiai įsakyta: bereikalo nei žingsnio ir nesibastyti po miestą. Kurį pagauna sargyba be leidimo tą tuojaus nubaudžia. Bet armija didelė, visų neprižiūrėsi, taigi pasitaiko, kad kiti pasiduoda pagundai. Buvo atsitikimas, kad kareivis išmušė langą ir paėmė pirštinių porą. Bet už tokį prasižengimą grėšia mirties bausmė. Instatymo peržengimai pasitaiko daugiasia išvaigis. Alkoolio rusų kariuomenei dabar nebeišduodama nei lašelio. Pasitaiko tik kai kur, kad pirmieji būriai įžengdami miestan pagauna kokį butelį vyno ir išmauna, bet paskui visi alkoolio sandėliai lieka išnainkinami.

Krautuvėse mes už viską užmokame skambančiais pinigais. Gyventojai užsilaiko prielankiai ir pasakoja, jeigu jie būtų žinoję kad taip bus—nebūtų bėgę nuo mūsų.

Vokytės nėra gražios. Maž-daug tos, kurias aš mačiau, visai negalima prilyginti rygietėms. Taippat ir iš jaunikačių neteko regėti neivieno tokio, kokius dažnai sutinki tarp savųjų. Vedant pro šalį paimtus nelaisvėn reiki tokias žmogystas, kokios net retai pasitaiko matyti iš tamsesniųjų Rusijos kampų, visai nešnekant apie baltiečius. Reikia pažymėti, kad vokiečių kareivio apdare daugiau atydos atkreipta į madą, negu į patogumą. Ant kaklo nešioja baltą kalnierių. Mandierų atlenktas kalnieriš, palietų nėra. Činai paženklinti kaip pas mūsų valdininkai. Kiekvienas kareivis turi su savim nikeliuotą indelį atsigerti, šukas, šepetuką ir net pomadą. Iš viso ko matyt, kad vokiečiai nėra gailėję pinigų savo kariuomenei; net sėdynės prie armotų minkštos. Vokiečių durtuvus paplokštis ir išrodo labai šlykštus. Vienok vokiečiai daugiau bijosi mūsų durtuvo.

Susiprasti su vietos gyventojais galima gerai, jie noriai papasakoja daug smulkmenų, bet kad užvedame kalbą apie Berlyno atėmimą, jie kraipo galvą ir kalbą nukreipia kito-

pusen. Stebisi, kad mes mokame vokiškai. Abelnai negalima pasakyti, kad Prūsų „bauer'is“ (kaimietis) būtų kulturingesnis musiškiio, bet greičiau antraip.

Važiuojant pakely užtinkti nuluptas karvių odas, o mėsa suvalgyta. Vienok klaidžiojančius aplinkui gyvulėlius nieks neliečia. Kitas kaimietis gal dabar ir išgyvena į gyvulius. Taip, prie mūsų kreipėsi dejuodamas kaimietis, kad pradpuolė jo 4 karvės. Mes atiduodame jam ton vieton 4 svetimas, nors nežinojome ant kiek teisingas jo pranešimas.

Kovoje puolusius arklius ir kitus naminius gyvulius, nusprogdusius iš bado, — užkasa patįs gyventojai. Sanitarai neturi laiko, dagi ir žemė labai kieta. Zuvusieji kareiviai palaidojami miesto kapinėse po 20 vyrų vienoje duobėje. Vietą kapinėse nurodo, kaip apie visą, kas reikalinga, rūpinasi išrinkti iš vietos gyventojų tvarkadarai, baltu kaspinu apie rankovę apsirieše.

Mums sekasi gerai ir taip gerai, kaip tik gali sekties kareiviai karės laike. Maisto netrūksta ir dažnai net smaguriavimų užtekina. Laiko mažai. Vienintelis blogumas, kad negauname laikraščių ir nežinome karės padėjimo.

„Tautos Fondas“ — Lietuvos viltis.

Skaitome laikraščiuose, kad visoje Suvalkijoje jau antra savaitė eina dideli mūšiai tarp rusų ir vokiečių armijų, kad kita vokiečių armija įsiveržė Kauno gub. ir jau pasiekė Raseinius. Taigi jau pusė Lietuvos paversta karės lauku, ištieriota, išnaikinta. Ateina iš Lietuvos laišku, kuriuose aprašoma, kokių baimėje ir varge randasi dabar mūsų broliai tėvynėje. Išvyti iš namų, slapstosi po miškus, prieš akis žiemos šalčiai ir badas, o čia tik dairykies, kad vokiečių kulka nepagriebtų. Kraštas baisiausiai nunaikintas, nutryptas, triobos išdegintos, vietomis nei medelio nei žolėlės nepalikta. Daugelis gyventojų, viską pametę, išbėgo į Rusijos miestus, kur slankioja alkani gatvėmis. Iš niekur pagalbos. O kiek mūsų brolių savo galvas paguldys ant mūsų lauko, kiek liks varguolių našlių ir našlaičių! Siandiena nei vienas iš mūsų negali abejoti, kad dabar kiekvieno lietuvio švenčiausia priedermė nešti savo broliams pagelba. Siandiena visos Lietuvos viltis — tai „Tautos Fondas“. Juo daugiau suplauks aukų į tą Fondą — juo daugiau sąsūr bus nušluostyta, juo daugiau vargo bus pralinta, juo geriau bus aprūpinti ir visos mūsų tėvynės reikalai, nes iš to paties Fondo reikės kiek skirti, pagal reikalo, ir išgavimui Lietuvai didesnės laisvės, kad mūsų tėvynė po tos baisios karės liuosiau galėtų atsikvėpti ir eiti nebevaržoma pažangos keliu. Tečiau žymiausioji dalis iš tų suakotų pinigų turės eiti sušelpimui nukentėjusiu nuo karės, nes tas yra svarbiausias mūsų brolių reikalas.

Kad pasekmingiau sutvarkius aukų rinkimą, reikia, kad netrukus visose mūsų kolonijose tuo tikslu susidarytų vietiniai komitetai. Pradžią tiems komitetams turėtų padaryti arba kokia lietuvių draugija, arba ir atskiri, labiau žinomi toje kolonijoje žmonės. Komitetai taip turi būti renkami, kad jie turėtų pilną pasitikėjimą vietinės visuomenės. Tuoj po išrinkimo komiteto, jo narių vardus

ir pavardes netrukus reikėtų paskelbti laikraščiuose.

Vietiniai komitetai su pagelba vietinių žmonių geriausiai galės nuspręsti, kaip pasekmingiau sutvarkius ant vietos aukų rinkimą.

Tautos Fondo valdyba, pasiremdama Politiškojo seimo nutarimais ir komisijos narių nuomonėmis — nuo savęs pataria visuomenei ypatingai pasirūpinti, kad 1) būtų renkamos aukos po namus per tam tikrus kolektoarius. 2) kad būtų tinkamai sunaudota aukomis rinkti „Lietuvių Diena“ 26 lapkr. šių metų. 3) kad kuodidžiausias lietuvių skaičius skirtų „Tautos Fondui“ vienos dienos uždarbį, 4) kad iškelus aukų rinkimo klausimą visų draugijų susirinkimuose.

Visam veikimui dėl aukų rinkimo vietiniai komitetai turės paimti iš „Tautos Fondo“ valdybos tam tikrą ingaliojimą ant rašto, ant kurio bus „Tautos Fondo“ antspauda ir valdybos parašai. Kreipdamies dėl to ingaliojimo į „T. Fondo“ valdybą, lai tie išrinktieji žmonės atsiunčia išrodymus, kad jie ištikrųjų buvo išrinkti.

„Tautos Fondo“ valdyba išleido tam tikrus lapus aukoms surašinėti. Tie lapai bus pažymėti „Tautos Fondo“ vardu ir antspauda; ant jų yra išspausdinti visų komisijos narių vardai ir pavardės ir bus surašomi vardai ir pavardės visų aukotojų. Visi lapai bus sunumeruoti iš eilės. Vietiniai komitetai malonės pareikalauti jų lapų iš „Tautos Fondo“ valdybos ir paskui juos drauge su pinigais gražinti „T. Fondo“ valdybai. Kolektoariai, kurie rinks po namus aukas į „T. Fonda“, turės su savimi tuos lapus, pažymėtus „Tautos Fondo“ antspauda ir taip pat ingaliojimą ant rašto nuo savo vietinio komiteto. Dėl didesnio pasitikėjimo gal būtų pageidaujama, kad tie kolektoariai užstatytų vietiniam komitetui bent nedidelę kauciją.

Vietiniai komitetai, pagaliaus atskiri žmonės lai siunčia aukas „Tautos Fondui“ valdybai šitokiuo būdu:

Išrašykite Money Orderį ar čekį Tautos Fondo išdininko vardu: B. Vaišnoras, Pittsburgh, P., bet podraug su laišku reikia siųsti Money Orderį ar čekį Tautos Fondo raštininkui Adv. A. A. Slakiui, 3255 So. Halsted st., Chicago, Ill.

„Tautos Fondo“ išdininkas p. Vaišnoras kas mėnuo paskelbs laikraščiuose visų inplaukusių pinigų sąrašą.

Tautos Fondo Valdyba.

© 1914, by American Press Association.

Suželsiti belgu knaiviai Bruselės ligonbuty.

Iš Lietuvos.

DEL SLAVIKU KUNIGO NUZUDYMO. Slavikų, Naum. apskr., bažnytkiemis stovi ant Sešupės kranto, prie-pat Prūsų sienos.

Rugpjūčio 13 d. n. st. rusų kariuomenės žvalgai-raite-liai šaudėsi čion su vokiečių žvalgais ir turėjo pasitraukti, kadangi vokiečių buvo kur-kas daugiau. Žmonės išsi-gandę slėpėsi kur kas galėjo, kad nežuvus nuo kulku, kurios užė ir zvimbė, kaip bitės. Pasibaigus šaudymams, kada viskas aprimo, klebonas nuėjo pas vikarą, kad pasi-dalinus įspūdžiais. Jiems bekalbant, prijėjo prie vikarija-to du vokiečių pusegirių kareivių. Patebėję ten kunigus, viens iš jų tuoj nušokęs nuo arklio, paskubėjo vikarijatan. Kunigai, neįsadarė pavoju, užsidarė ant-rame kambaryje, tečiaus išgirdus kareivių keiksmus, bei visokius įtarimus atidarė duris ir pradėjo teisintis niekuo nekalti esą. Kareivis gi, įsikarsčiavęs toliaus rėkė: Jūs, girdi, kurstėte žmones, kad į mus šaudytų ir jūs pats į mus šaudėte, jūs mūsų didžiausi priešiniai, šnipai ir t. t. Ir tuo kartu šovė į kunigus, mirtinai sužeisdamas vikarą kun. Andriejų Peši, kurs čion ir krito po klebono kojų. Klebonas kun. Strimavičius, nors išsigandęs, tečiaus neužmiršo suteikti savo draugui dvasišką pagelbą—davė jam išrišimą ir pats spruko pro kareivį. Kareivis kirto jį kardu, tečiaus klebonas suspėjo nutverti už kardo, taigi tik ranką jam sužeidė. Atstūmęs nuo savęs kareivį, šoko per langą, kareivis šovė į kleboną ir sužeidė jį į galvą ir veidą. Šovė ir antru kartą, tečiaus jau klebonas suspėjo pasislėgti krūmuose, pabėgti ir išsugalvoti.

Kada viskas aprimo klebonas tuoj išvažiavo Sakiuosna pas gydytoją, kur ir dabar tebegyvena, o žmonės susirin-kę palaidojo į trečią dieną a. a. kun. Peši be jokiu pamal-dų, nes iš niekur negalėjo pribūti nė vienas kunigas.

SUZEISTUJU Vilniuje pilnos visos ligoninės. Nemaža ir lietuvių. Stoka gerų chirurgų ir priežiūros. Daugelis tokių, kurie išvyk išrodo gerai, būna smagūs ir linksmi, bet po 4—5 dienų numiršta. Gailestingos lietuvių vaikščiodamos po ligonines teiraujasi, kurie iš suzeistųjų lietuvių ir rūpinasi jiems teikti pagūdą ir atlankyti ligonius.

KUNIGAS-NELAISVIS. „Kur. Lit.“ rašo, kad per Minsko stotį pravažiavęs šiomis dienomis drauge su daugeliu austrijokų nelaisvių katalikų kunigas. Buvęs jįsai apsisiautęs kaip visi Austrijos kariuomenės kuni-gai-kapelionai, apicierišku ploščiūmi su apicieriška kepu-ri. Nelaisven pateko vienoje iš paskutiniųjų kovų, pa-čios karščiausios kovos lauke. Dėlei to „K. L.“ sako „tai rodo aiškiai, kaip jis suprato pareigas kapeliono, kuris būtent turi būti tenai, kur krįntančios kulipkos, kur tikėjimo paguoda labiausiai esanti reikalinga“. „Vien.“

SAKIAI, Naum. apskr. Dešimtyje dienų tuoj mobili-zacijai prasidėjus, Sakiai su apylinke išrodė lyg apmirę dė-lei stokos laikraščiu. Dabar gi prasidėjus paštui veikti po senovei, visi atgijo. Vokiečiai tik su žydėliais nostis nuleido, nes mato, kad jųjų viltis—Vilius kailinama.

DELEI MOKSLO ŽEMAIČIU SĖMINARIJOJE. Kada-gi Žemaičių seminarijos mūrai užimti karo ligonbučiu, tai mokslo metai savo laiku pradėti nebus galima. Kada ir kur pasieks seminarijos mokslo metai pradėti, apie tai bus laiku pranešta.

Žemaičių Semin. Rektorius. Prel. J. Maculevičius.

KAUNE, nubaudė 200 rublių „Nemuno“ pardavinė-toją, Elena Skudaite, už pardavinėjimą vyno kareiviams be tam tikro leidimo.

SIRVINTA. Prūsuoje ties Naumiesčiu. Rusu kareiv-čiai užėmė Sirvintą, rado ten apie dešimtį vaikučių-pie-menėlių sumestų vienoje vietoje, surištomis rankomis, led gyvų. Rusų kareiviai juos atgavino ir paleido.

KALVARIJA, Suvalkų gub. Apskričio viršinkno žmonos p. Stachavičienės rūpesčiu gautas valdžios leidi-mas isteigti Kalvarijoje keturių klesų mokyklą. Baigu-siejį tą mokyklą galės įstoti į penktą gimnazijos klesą, te-čiaus iš kalbų turės laikyti egzaminą, nes kalbos yra pa-skaitytos antraeiliais dalykais ir jų mokiniams ketur-klesėje nepriverstinas. Mokytojai yra pakviesti, laukiama tik valdžios sutikimo. Pažįstant mokytojus, galima ti-kėtis, kad mokykla klestės moksliskai ir doriškai. Siemet bus atidarytos dar tik dvi klesės. V. „Salt.“

ZVINGIAI, Raseinių apskr. Vyresnybės buvo įsakyta ūkininkams ir dvarininkams varyti į Sialius visos kar-vės karo reikalams. Dvarininkai varė savo karves ir drange pats važiavo, kad kerdžiai, bevarydami gyvulus, neprapuldytų. Ūkininkai, pasisamdę varytojus varė kar-ves sodžiais. Zvingių miestelėnai ir Pajuriškių sodžius su-manė varyti karves krūvoje, pasamdė 4 varytojus, pridėjo šieno vežimą ir išleido savo gyvulus į Sialius (nuo Zvingių ligi Sialių 18 mylių). Praslinko apie dvi savaiti, ir pa-šklydo gandas, kad gyvulių Sialiuose nebeprimą. Ir teisybė, už kelių dienų ir Zvingiškiai parvarė savo karves namon, bet truko keturių karvių. Kur, kame jos dingo? Karvių varytojai teisinosi, kad jiems karvės kelyje pabė-gusios, bet stipriai prispirti prisipažino, kad dvi karvi pardavę Sialiuose, vieną išmainę ant menkesnės, o vie-nas buliukas ištiesų kelyje pabėgęs. Karvių savininkai ėmė baidyti varytojus teismu ir reikalauti jiems už kar-ves užmokėti. Varytojai, išsigandę teismo, apsiėmė už-mokėti. Sialiuose karves jie pardavę po 30 rub., o da-bar turėjo užmokėti savininkams už karvę po 60 rublių. Tai turėjo gerą pelną!

Sako, tokių atsitikimų buvę daug. Mat žydėliai pa-kelyje varytojams ėmė įkalbinėti, kad vyresnybė už tas karves nieko nemokėsianti, kad geriau žydėliams nors pigiai parduoti. Nes vienas iš varytojų ir sutikęs žyde-liams svetimas karves parduoti. Tai tokia tokelė išėjo mūsų zvingiškiam su svetimų karvių pardavimu ir iš-mainymu!

— Karui prasidėjus pas mus žmonelės buvo labai nusi-gandę ir visi manė, kad čia, pas mus, bus visu didžiausi mūšiai; bet pamatę, kad jokių mūšių nėra, dabar jau visi

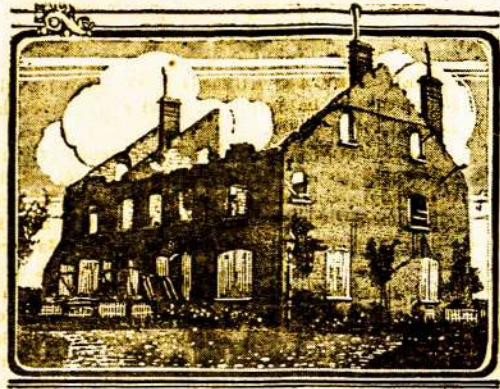
aprimo ir su kare apsiprato. Ukininkai dejuoja, kad visi žemės produktai labai atpigo, už kiaušinių dešimtį pas mus dabar mokama 5—6 kapeikos, o už sviesto svara 15—20 kapeikų. O apie javus ir sėmenis dabar nieks nė klausyti neklausia. Sako, greitai laiku bus paliepta mūsų kariūmenei grūdus statyti į Prūsus, kurie dabar yra mūsų kariūmenės užimti. Mūsų kariūmenei užėmus Prūsus ir senąją sieną panaikinus, žemaičiai dabar važiuoja į Prūsus pas savo senuosius kaimynus ir bičiولیus „prūsėlius“ viešėti. Prūsėliai labai susirūpinę ir galisai savo kaizerio, o žemaičiai juos ramina, kad po „rusų“ būsia geriau gyventi. Prūsėliai dar vis ramina save viltimi, kad jų kaizeris su didele armija ateisias ir juos išliuosuosias.

MUSIS PAS NAUMIESTI. Rugpjūčio 14 d. pavakarėj buvo smarkus mūšis pas Naumiestį ir Sirvintą (Prūsų pusėj). Pasirodė, kad vokiečių armotos prastesnės, nes tik kelinta dalis granatų dalėkė ligi naumiesėiui. Viena granata pataikė į Bažnyčios bokštą, padarius bokšte skylę aplinkui išardė mūrą. Kelios granatos krito ant klebonijos kiemo ir ant šventoriaus. Granatos plyšdamos išdaužė bažnyčios ir klebonijos langus, tečiaus žmonių nesužeidė, nes kunigai ir tarnai buvo pasislėpę sklepe. Sugadinta vienam daikte klebonijos stogas ir keletas namų mieste. Užmušta du žyduku ir viena moteriškė sunkiai sužeista. Sirvinta gi visiškai sunaikinta ir išdeginta, liko tik viena kirkė, bet ir ta gerokai sugadinta. Mūšis tęsėsi 4 valandas. Rusų kariūmenė sumušė vokiečius ir nuvijo juos į Pilkalnį, kuris taip pat nepoilsigam pasidavė be mūšio. Vokiečių žuvo mūšy apie 400, rusų gi apie 100. Apart to abipusiai daug sužeistų.

ONUSKE, Zarasų apskr. Ištikus karui, Onušchio padangėje atsirado žmonių ne savo kailyje. Trejetas metų atgal iškeliavęs vaikas kokian tai toliman Rusijos miestan dabar nelabai seniai pagryžo pas tėvus. Išpradžių sakėsis kad esąs moksleivis ir formą nešiojās. Bet ištikus karui sumanė lengvai pasipelnyti. Nuvažiavo į svetimą parapiją, kur jo nieks nepažista ir, rodydamas žmonėms kokius tai popiergalius ir antspaudas, sakė, kad atvažiavęs surašyti gyvulius, ar kas ką aukos ir vyrus, norinčius savanoriais eiti karan. Žmonės, nežinodami, kad nuo vyriusybės nėra tokio isakymo, davėsi tam „valdininkui“ save apgaudinėti. Ypač moterys nemažai ir ašarų išliejo, kad jų paskutinę karvutę užrašo ir išves. Bet tuojaus sužinojo apie tai policija ir suėmė „valdininką“.

ROKISKIS, Zarasų apskr. Cia visai baigiama druska, todėl ji žymiai pabrango. Cukraus dar yra, bet jį kasdieną vežimais veža į Panevėžį, nes ten cukraus pristigę. Taip pat pro Rokiškį iš Dvinsko į Panevėžį veža žibala arkliais ir miltus. Sie visi daiktai pabrango, o galvijai atpigę. Arkliams kaina kuone pusantro kart pašoko. Žmonės uoliai saugoja gelžkeli.

KAUNAS, Vilniaus komercijos bankos kauniškis skyrius persikėlė Vilniun ir daro operacijas bankos bute.

© 1914, by American Press Association.
Griuvėsiiai mieste Melle, Belgijoje.

Kauno komercijos mokykla, girdėti perkelta Vilniun. Kun. kan. Pacevičius grįžo iš užsienių ir gyvena Kaune.

Kauno paštas tebeveikia, bet laiškus priima ir pasiūčia tik rusiškai rašytus; kitomis kalbomis laišakai naikinami.

„Vienybė“, karei prasidėjus, išsikraustė ligi laikui Vilniun.

KAUNO katedros bažnyčia, pirmiau buvusi uždaryta, dabar jau atdara, pamaldos laikomos ir; klebono pareigas laikinai pildo kanauninkas Pr. Pacevičius.

Mažojoje Lietuvoje.

„Siever. Slovo“ No. 2373 šiaip pasakoja apie dabartinį rusų užkariautos Mažosios Lietuvos gyvenimą:

„Skubiai pasitraukdami vokiečiai nesuskubo net išardyti geležinkelių. Miestų gyventojai išgąsdyje prieš rusų kariūmenės atėjimą apleido savo namus taip besiskubindami, jog namuose paliko visa, tartum pasakoje apie „Miegančią karalaitę“, tiktai žmonių visai nebeliko.

„Valgomuose kambariuose — kava ir užkandžiai, virtuvėse ant krosnių išvirtai valgiai, lyg tik už minutės būtų visa palikta. Tuščiose gatvėse vaikščiojo namų gyvuliai, paukščiai, šunės. Keistą įspūdį daro tie miestai dideliu valgytų ir prekių išteklium, kur staiga sutruko smarke versme verdantis gyvenimas.

„Tečiaus greitai padėjimas pagėrėjo. Gyventojai su savo manta, pėsti ir važiuoti, nurimę ėmė grįžti į savo namus. Nematydami jokios rusų kariūmenės priespaudos, apie kurią jiems pripasakojo vokiečių vyriausybė, miestelių gyventojai ramiai vėl apsigyvena savo butuose, pradeda vėl imties savo paprastųjų darbų, atidaro magazinus ir krautuves ir tie tartum jau mirusieji miesteliai vėl pradeda trukšmingai gyvuoti, lyg pasakingoje nubudusios karalaitės šalyje.

„Sodičiai, rusų užimtose apylinkėse, daugumoje lietuvių, sutiko rusus daug ramiau. Pravažiuodamas tomis

vietomis matal ramius ūkio darbų paveikslus: vieni laukus valo, kaimur sėja, tręšia žemę. Sodiečiai maloniai sveikina praeinančius rusus, ramiai žiūri į einančią kariūmenę ir veža miestuona savo ūkio vaisius.

„Tiktai sunknaisioti kaimur tranšėjoms laukai, saardyti geležinkelio stočių trobesiai ir be galiesčio sumindžioti javų laukai iškalbiai ir karčiai liudija apie pražūsi pro juos karo vėsulą.

„Jis pražū, dund ten toliau, nešdamas mirtį ir griuvėsius, o žmonės vėl sugrįžo prie ramaus, naudingo darbo...“

Laiškai iš Lietuvos.

Laiškas gauta New Englande, 17 spalio, o rašytas iš Lietuvos 24 Augusto (s. s.), t. yra, 6 Rugsėjo naujo stiliaus.

„Duodu žinoti savo mylimam broliui apie savo vargus, nelaimę ir laimę. Taigi mano mylimas, kaip aš parvažiavau į Lietuvą kokios pas mus buvo linksmybės per tris nedėlias! buvo linksma gyventi ką geriau negali gauti.

O po trijų nedėlių, kad pasidarė sumišimas, tai tegul Dievas myli! negalima nė apskaityti nė aprašyti; tik vieni verkimai, raudojimai; kožnas takelis ašaroms aplietas.

Aš tuomi laiku sunkiai apsirgau ir likau namieje, o kitus visus vyrus paėmė į vaiseką. Taigi aš dar gyvenu, o kiti mano tavorščiai ką juos išvarė, tai jau daug nuėjo anan svietan ir daug paliko ubagais; ale Dievas žino ir man kaip bus toliau.

Negalima apskaityti koks pas mus dabar raudojimas. Visus bilietninkus ir katrie buvo ant učenios ant vieno mėnesio vyrus ir kur geresnius arklus paėmė ant vainos. Liko tik vienos bobos ir seni vyrai. Bobos tai vaikštinėja ir rauda, ba nėra kam žemės dirbti. O vyrai, katrie like, tai ir tuos visur varinėja ant darbo: kelių taisyti, ant Neries tiltus daro, į vakzalą karaulan varo, kazonų galvijų ganyti, malkų vežti ir duoną kepti. Tai mano mylimi, katrie like, seniai, tai ir tuos varinėja visur, neduoda savo žemės dirbti.

Amerikan dabar turbūt neatvažiuoja, ba negalima: visi rubežiai užsidarė.

Laiškas iš Vištyčio, rašytas 8 d. rugsėjo, suteiktas mums p. J. R. iš Elizabeto.

„.....Dabar danešam jums, kad mes esame sveiki ir gyvi. Pas mus dabar yra labai daug naujienų, kad nei aprašyti viso negalima. Mūsų kraštą buvo užėmę vokiečiai. Per dvi savaititūrėjome begales baimės. Per tą visą laiką iš abiejų pusių ėjo smarkus šaudymas, visur duzgė kulkos. Nebuvo tos dienos, kad vokiečių būriai nebūtų jodinėję pro Vištytį ir po visą apylinkę. Mušis ėjo ant visos kardono linijos, bet toliaus eiti vokiečiams nepasisekė. Tuosyp mūsų karalius atsiuntė daugiau jiegu. Vokiečiai tapo baisiai sumušti ir antsyk nuvyti 25 verstus atgal. Daug užmuštų ir sužeistų prūseokai paliko šioje apylinkėje. Tokiu būdu Vištytis išliko čielas.

Bet Kybartai labai daug nukentėjo, o Eitkūnai kuone visai sunaikinti.

Nors šiemet vasara buvo graži, bet darbai pas mus labai užsitraukė. Per dešimtį dienų mes turėjome važiuotinėti Vokietijon kariūmenei javų parvežti. Mes daug labai blėdies turėjome, bet džiaugiamės, kad nors gyvi ir sveiki likome. Dabar apie Vištytį apsiestojo labai daug, ne šimtai, bet tūkstančiai rusų, tai neprietelians ranka gal daugiau mūs nepasieks. Rusai dabar nusivijo prūseokus net pas Karaliaučių ir, sako, ginklu ar badu privers juos pasiduoti...“

IŠ LONDONO.

Pastaruojų daugelis lietuvių grįžta tėvynėn, Rusijos konsulit apsiėmus visų savo šalies piliečių neturinčių darbo apmokėti pargrįžimo namon kelionės lėšas. Sykiu su bedarbiais iškeliavo ir keli tinginiai, kuriems visada čia buvo vargingas gyvenimas, kad ir geriausiose darbo sanligose. Tie rasi seniai būtų pargrįžę savo gimtinėn, kad būtų turėję kuomi.

Nors karės stovis užviešpatavo, tečiaus valgomi daigtai pervirš nepabrango. Kad tik jų kainos augščiau nepakiltų, tai bado vis nereikės pritirti.

Dažnai naktimis matome padangėmis orlaiivius skraidant ir saugojama, kad kartais vokiečiai su savo lakstyvais nepasirodytų Londone.

Sviesa naktimis gatvėse žymiai sumažinta iš priežasties karės. J. N.

Suvalkijoje vėlsiaučia batalija. Korrespondantai iš Rytų Prūsijos praneša, jog smarkus mūšiai prasidėję šią savaitę ant vios linijos tarpe Suvalkų ir Lyck'o, kur vokiečiai sudrūtino savo pozicijas. Vokiečių atakai tapo rusų atmušti. Pastarieji esą labai nupuolę dvasioje savo nepasisekimais ir nemėginą varyties pirmyn.

Prancūzų granatos sunaikino vokiečių sunkią batarėją. Paryžius, 20 d. spalio. Ant rytinio sparno palei Meuse eina be perstojo iūirtus kova, kurioje prancūzų artilerija lošia svarbiausią veikmę. Palei St. Mihel panedėlyje Prancūzų suvienytos batarėjos sudaužė vokiečių sunkiąją artileriją, nuo kurios daug prancūzai nukentėjo.

Belgijos karaliaus armija nepaisydama savo didelio nuovargio karzygiškai remia sanjungiečių pusę priešais vokiečius Belgijos pakrašćiais.

Vokiečiai paskandinopėnkis Britanijos laivus viršaus Londonas, 21 d. spalio. Vokiečių skraiduolis Emden, Indijos pakrašćiuose paskandinėjęs vėl penkis Britanijos laivus. Viso labo ligi šiol paskandinęjęs jau 19 Anglijos laivų ir 3 paėmes nelaisvėn.

Prenumeratoriums

kurie gavo pranešimą per atvirutes apie pasibaigimą prenumeratos ir nepasiskubins jos atnaujinti, šis numeris bus paskutinis.

Zinios iš Europos Kares

(Tąsa nuo pirmo puslapio)

Kolera siaučia Austrijoje. Sulig raportų iš Milano, Austrijos sostinė Viena rengiasi apsigynimui. Miestas atrodė lyg apginkluota armijos stovyklė. Visi vyriausieji skėverai ir gatvės užimti nuolat patroliuojančių kareivių. Priemiesčiuose neleidžiama imti jokių fotografijų, visi teatrai uždarinėti.

Kolera prasiplatinusi visoje šalyje. Pačioje Vienoje jau susirgę 50 žmonių, tos epidemijos aukų skaičius nuolat auga.

Japonų skraiduolis paskendo, su 271 jūrininku. Tokio, 19 d. spalio. Oficiališkai pranešta, jog japonų skraiduolį Tokachio paskandino mina Kiaochou lankoje. Iš 281 jūrininkų išlikęs vienas apicieris ir devyni jūrininkai.

Angliai paskandino 4 vokiečių torpėdinius laivus. Londonas, 17 d. spalio. Britanijos admiralicija paskelbė, jog Britanijos torpėdų naikintojų skvadronas paskandino Olandijos pakraščiuose keturis vokiečių torpėdinius laivus. Tokiu būdu Anglijos laivynas greit vokiečiams atkeršijo už Britanijos skraiduolį Hawke, kuri perėitą ketvergą paskandino vokiečių povandeninis laivas. Taigi Anglijos jūrininkai viso nuštūmė ant jūrų dugno 8 vokiečių torpėdų naikintojus tos baisios karės metu.

Londoniečiai daužo vokiečių krautuves. Londonas, 8 d. spalio. 5.000 žmonių inirte ant vokiečių už baidias jų niekadėjystes Belgijoje, užpuolė pietinėje Londono sekcijoje visas vokiečių krautuves ir daugelį jų išgriovė ar išdegino pakol policija spėjo juos suvaldyti. Prie maisto Londono gyventojus vyriausia surastė 800 belgų pabėgėlių nuo karės, atvykusių anglų sostinėn, pasibaisėtinas reginys. Laike to sumišimo angliai išgriovė suviršum dvidešimt vokiečių duonkepių, mėsinyčių ir smuklių.

Septyni karės mėnesiai lešiuos 10 bilijonų dolerių. Paryžius, 17 d. spalio. Ekonomistas Paul Leroy-Beaulieu apskaitė, jog didesnės kariaujančios viešpatijos dabar išleidžia karei maž daug po 200 milijonų dolerių kas mėnesis. Paduodamas tas skaitlines morales ir Politikos mokslo Akademijai Beaulieu išreikšė savo nuomonę, būk skaitant nuo 10 rugpjūčio karė dar nušiestas 7 mėnesius ir lešiuosenti tarpe 9 ir 10 bilijonų dolerių.

Belgai nenuleidžia rankų. Nepaisant, kad vokiečiai didenę Belgijos dalį baidžiausiai išdraskė ir išdegino, kad svarbiausius jos miestus paėmė, belgai drūčiai tikisi pergalės savo priešus. Jie turi dar 80.000 gerai išlavintų, kareivių vadovaujamų paties karaliaus. Karalienė taipgi esant prie jo šono karės lauke.

Armija dabar begalo nusikamavus ir reikalauja pasilasio bei maisto. Kiauras savaites kareiviai negavę miegoti ir gerai pavalgyti. Jiems reikią nors dešimtį dienų susidrū-

tinti ir vėl galėsia stoti kovon ir kariauti pakol neišliuosusia savo tėvynės nuo priešų.

Teisybė pergalės, toks yra belgų šauksmas. Pereitą savaitę paskelbta Ostende proklamacija apie Belgijos rando persikėlimą laikinai Prancijon parodo, jog belgų dvasia toli gražu ne taip paneikta, kaip jų nelaimingą šalis. Sia tos proklamacijos tekstas:

„Piliečiai: Jau apie pustrėčio beveik mėnesio Belgijos kareiviai gynė pėda po pėdai su didžiausia narsybe savo tėvynės likimą. Priešai tikrai tikėjosi sunaikinti mūsų armiją Antverpe, bet šios pasitraukimas gražiausioje tvarkoje sumaisė jų planus ir užtikrino mūs kariškų spėkų išlaidkymą, kurios toliau varys nenuilstančią kovą už teisybę ir kilnų dalyką. Šiuo momentu tos spēkos veikia į pietus nuo mūs rubežiaus, kur joms padeda sanjungiečiai. Ačiū jų tikliai kooperacijai, teisybės pergalė užtikrinta. Nepaisant tų sunkių pereigų, kurias pergyveno belgų tauta su lygia savo kilnumui dvasios stiprybe, šioje valandoje prisidėjo jai naujas datyrimas.

Idant netarnauti užpuolikų planui, yra svarbu, kad Belgijos randas laikinai išteigtų savo buveinę tokioj vietoj, iš kur ji būtų susinešime su mūs armija vienoje pusėje ir su Prancija kitoje pusėje ir galėtū toliau veikti ir užtikrintū ilgainiui tautos neprigulmybe. Tos tai priežasties dėlei randas šiandien apleidžia Ostendą su dėkinga atminčia prielankumo, kurį tas miestas jam parodė.

Randas laikinai bus išteigtas Havre, kur kilni priešlaik Prancijos valdžia leido mums su mūsų neprigulmybės teisių pilnybe autoritetiškai veikti ir pildyti savo priedermes.

Piliečiai, ta momentinė nuoskauda, kurią mūs patriotizmas turi priimti, esame įsitikinę, bus ūmai atmonyta. Belgų administracija darbuosis ir toliau taip veikliai, kiek vietos aplinkybės jei leis. Karalius ir valdžia pasitiki jų geram manymui ir jų patriotizmui. Jų-gi iš savo pusės pasitikėkite mūsų pašventimui, mūsų armijos prakilnybei ir sanjungiečių pagelbai, kad paskubinti bendro laimėjimo valandą.

Mūsų nurylėta šalis taip žiauriai sumindžiota vienos viešpatijų, kurios išdidžiai prizadėjo gvarantuoti jos neutraliteta, iššaukė auganti ją pasigėrėjimą viame pasaulyje. Ačiū jos visų vaikų narsybei ir prakilnybei, ji pasiliiks verta savo administracijos, kuri ją šiandien palaiko. Ryt ji pasikels iš savo datyrimų didesnė ir gražesnė, nukentėjus už tėvynę ir už civilizacijos garbę. Tegyvuoį laisva, neprigulminga Belgija.”

Po proklamacija pasirašo visi ministeriai.

Nauja belgų armija lavinasi Prancijoje. Paryžius, 18 d. spalio. Havre lavinama nauja belgų armija, susidedanti iš 1914 m. rekrūtų ir didelio liuosnorių skaičiaus. Visi tie būkai kareiviai sudėjo prisieką patol nepadėti ginklų, pakol vokiečiai nebus išvyti iš jų šalies.

Visi pabėgėliai nuo karės pasakoja apie vokiečių žiaurystes. Atvykę šiomis dienomis Amerikon vienas Antverpo profesorius, Moore, anglas, pasakoja, kad Belgijoje mažne ant kiekvieno žingsnio regimas baisiausias triobesių ir laukų išgraišinimas. Antverpan buvo subėgę tūkstančiai belgų iš visų vietų, kurias vokiečių kariumenė išdraskė. Beveik visi tie pabėgėliai buvo vargingai apsidengę ir vos po pundelį atsinešę savo reikalingiausių ar brangiausių daiktų. Alei vienas, kurį tik pakalbini, pasakoja apie pasibaisėtinus vokiečių kareivių darbus. Naktimis matydavai tamsiose gatvėse burius vyrų ir moterų, klausančių ir pasakojančių, kaip skaudžiai nukentėjo tų kaimų ir miestų žmonės, kuriuos palietė vokiečių kanuolės. Sužeisti kareiviai atvykdavo Antverpan beveik kas valandą, miestas juos su didele abalga ir rūpestingumu prižiūrėdavo, nors jau beveik nebuvo kur juos sutalpinti. Nors žinia apie vokiečių besiaršinimą nieko gero nepranašavo, tečiau žmonėse baimės nesukėlė, kad tą miestą galėtų priesais paimti. Belgų nuomone Antverpo fortai buvo neįveikiami. Ir taip, puolimas Liege'o, paskui Namuro, Louvain'o išdeginimas, Termondo išgriovimas — visa tai nešė beatlaidos pabėgėlių bangas Antverpan iš visų Belgijos kraštų. Iš Antverpo dauguma jų išgabenta Anglijon. Kartais atvykdavo moters, vokiečių kareivių sumankytos ir kartu su tais naujais ateiviais miestas prisipildydavo kožną dieną vis šurpesnėmis žiniomis apie vokiečių kariumenės barbarybes.

Kareiviai gi nukentėjo užvis aršiausia. Leeds'o ligoninėje, Leeds'e, Anglijoje, prof. Moore'as pasakoja matęs gulintį ant anglų raitarijos kareivio ploščiaus ligonį, kurio viena akis išlupta ir abi rankos nukirstos. Jis buvo sužeistas kovoje pas Mons'ą ir kada gulėjo be jėgų, laukdamas pagalbos, priariatinę vokiečių kareivis išlupo jam akį ir šoble nukirto abi rankas.

Visų skernagysčių apie tai, kaip vokiečiai elgėsi Belgijoje su užkariautais žmonėmis, negalima nei surašyti užtai, kad jos perdaug šurpios ir baisios.

5 milijonai dolerių lešiuosia išgriautu Belgijos miestų atitaisymas. Alfred Stead telegramoje iš Prancijos į Daily Express, sako iš viso ko matoma Vokietiją esant pasiryžus šioje karėje ka-

žiauriausia išdovyti Belgiją ir Pranciją. 1870 m. miesteliai, dirbtuvės ir krautuvės buvo neliesti; viešieji paminklai pagodoti. Siandien išėjo įsakymas šalį visiškai apnuoginti ir išnaikinti visus turto šaltinius.

Bet nors baisu padingot apie nesvietiškas tokios kampanijos pasekmes, visgi galima susiraminti tuomi jog vokiečiai patis pradeda susiprasti koks yiems nuostolis gresia. Jei ji tikėtusai laimėti karę, ji beabejonės paliktų vietas kurias su savo kariauna aplankė tokiaime padėjime, kad jos pačios galėtų apsimokėti jėibes. Ir jeibės bus apmokėtos. Pati Voketija sau pakenkė taip neitiktėtinai baisiai išdovijus šalį, kad net vienos tik Belgijos prikėlimui išgriuvėjų reikėšia 5 bilijonų dolerių, o karė da tik prasideda.

Belgijos karalienė ligina sužeistuosius. Belgijos karalienė Elzbieta, prieš savo ištekejimą už dabartinio Belgijos karaliaus Alberto, išlaikė kvotimus ant gydytojos Leipceigo universitete. Tas mokslas dabar jai labai susigadjio. Būlama nuolat šalia savo vyro karės lauke ji užsimia sužeistų kareivių liginimu. Sako, re-ta karalienė esanti taip mylima savo šalies žmonių, kaip Belgijos karaliaus prisiega.

Sajungiečiai atmuše vokiečius. Paryžius, 19 d. spalio. Sanjungiečių armijos nedaleido vokiečiams slinkti pirmin ir užimti Prancijos Kanalo portus

Mat vokiečiai paėmę Antverpą ir Ostendą tikrai tikėjosi užimsią ir Dankirk'o uostą, iš kur būsią lengvai, jiems stumties ant Calais ir prie Anglų sostinės. Bet prancėzų, anglų ir belgų armijos sutaršė vokiečiams tuos plianus atmušdamos juos atgal.

Dankirkas apjuostas plačiu sauszemiu, kurį lengvai apsemia vandens, bet ant kurio gali liuosai veikti raitarijų ir pėstininkų pulkai ir be artilerijos, nebegalint atgabenti ūia sunkiašias kanuoles.

Siaurės Prancijoje Vokiečiai irgi varomi atgal. Paryžius, 19 d. spalio. Siaurės Prancijoj pastarųjų dienų batalijose sanjungiečių kariaunoms pasisekė atstumi ti vokiečius atgal. Smarkios kovos buvo upių Scarpe, Somme, Oise ir Aisne pakraščiuose. Sanjungiečių kariaunos žymiai pasivarė apie Fromelles į pietvakarius nuo Lillie.

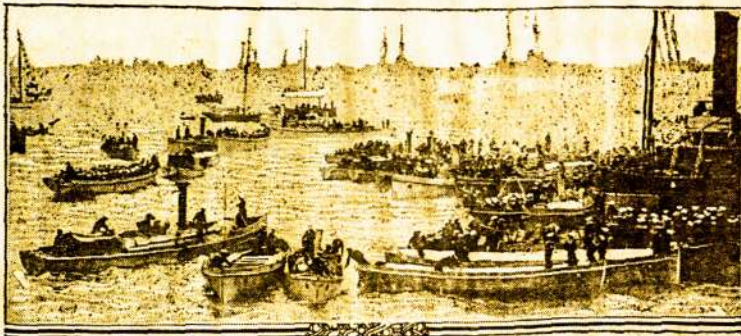

Photo by American Press Association.

Anglijos laivyno jurininkai renka si savo laivus.

Palei Paryžių rasta vokiečių kanuolėms prirngtų grindys. Londonas, 30 d. spalio. Pasak kelių Britanijos sužeistų kareivių Paignton'e, palei Paryžių atrasta prirngtos konkretos grindys vokiečių artilerijai. Sakoma, čia ir gi, kaip apie Namura, Maubeuge'į ir Soissons seniai prieš karą buvo nupirkta žemės sklypas ir prirngta tvirtas pagrindas vokiečių artilerijai.

Vokiečiai išvyti iš Ostendo, karalius Alberto armija laimėjo penkių mylių bataliją. Iš Londono raportojauma, 22 d. spalio, jog Ostenda bombarduoja Anglijos laivynas. Vokiečiai esą, išvyti iš to porto. Pasak telegramų iš Anglijos ir Prancijos neapsakytai karšta batalija siaučia be petraukos ant visos linijos tarpe belgų Ostendo ir prancūzų Lille miestų. Sanjungiečiai visur drūčiai laikosi savo pozicijose.

Telegramos iš Calais (Kalė) tvirtina, jog vokiečiai, kuriems nepavyko atakas ant Dankirk'o, trunkia visas savo pajegas į vakarus nuo Lille miesto, kur dabar siaučia smarkiausiai mušiai. Dankirk'o bombardacijoje vokiečiai šimtais pasidavė anglams. Jų nuostoliai čia buvo pasibaisėtinai.

Sulig neoficiališkų pranešimų iš Amsterdamo. Vokiečiams duota 48 valandos apieisti Belgijos sostinę Brusselė.

Vokiečiai paskandino Britanijos povandeninį laivą. Berlyne oficiališkai pranešta 20 d. spalio, jog vokiečių karės laivas Siaurės jūroje paskandinęs Anglijos povandeninį „E-3“ su 60 matrosų.

Trumpos žinutės iš karės.

— Londone gauta neoficiališka žinia, kad vokiečių povandeniniai laivai Siaurės Jūroje paskandino Anglijos skraiduolius Invincible ir Terrible. Viso ant laivų buvę 1.925 jūrininkai.

— Rymas, 16 d. spalio Italijos užsienio ministeris Markizas Antonio di San Giuliano pasimirė. Popiežius Benediktas pasinėstė Di San Giulianui prieš pat jo mirtį tam tikrą palaiminimą.

— Londonas, 19 d. spalio. Žemės drebėjimas sugriovė daugelį namų Graikų provincijose Attica ir Beotia ir Peloponuse. Nemažai ir žmonių liko sužeista. Atenuose taipgi buvo jaustas žemės drebėjimas.

— Londonas, Panedėlis, 19 d. spalio. Vokiečių garlaisvis Ophelia, plaukiojantis iš Hamburgo po Raudonojo Kryžiaus vėliava tapo paimtas Anglijos skraiduolio Siaurinėje jūroje.

— Rymas, 18 d. spalio. Pranešama iš Ancona, jog prancūzų karės laivas paskandino Austrijos torpėdų naikintoją.

— Kiou—Chau oste japonai paplaidino vokiečių torpėdų naikintoją „S.—90“.

— Pekinas, Kynai. Rusija atšaukus visą pirmutinę liniją Mandžūrijos ir Sibierijos armijų ir pasiuntus Europos karėn prieš Vokiečius ir Austriją.

— „Courier“ paduoda raportą, būk Vokiečių pulkas dasigavęs Varšvon, po kelių dienų mušiu tapo perkirstas į dvi dali ir nustumtas linkui Lodžiaus, Petrokovo ir Kielcių. 10.000 vokiečių kareivių rusai paėmė nelaisvėn. Ant Galicijos sienos sutraukta milžiniškos armijos apibūsi kariaujančių viešpatijų.

— Daugelis Prancijos ir Anglijos kareivių nešioja moteriškas drapanas. Vieni turi apsiivilkę moterų jekes ar kikiukus, kiti gi užsitraukia net kaikiurias jų apatines drapanas.

— Avonmouth, Anglija. Čia pribuvo laivas, atgabėjęs iš Kanados daug rezervistų ir kitokių reikalingų karei dalykų.

— Londonas, 17 spalio. Laivas Ajax užėjo ant vokiečių minų Siaurės Jūroje ir nuskendo. 9 laivo tarnautojai žuvo.

— Pajurio miestely Kirkcaldy, Skotijoje, Anglijos vyriausybė užtiko bevielį aparatą, kuris suteikdavęs vokiečių laivams žinias apie Anglijos laivyno judėjimą.

— Londonas, 20 spalio. Karalius ir karalienė sugrižo iš Sandringhamo, kur buvo nuvykę pereitą savaitę.

— Prancijoje, tarp miestų Kalais ir Bologne spalio 17 d. susimušė du traukiniai, prigrūsti bėgančių nuo vokiečių žmonių ir kareivių. 50 žmonių žuvo ant vietos ir apie 80 sužeista.

— Rusų šnipai suteikia signalus savo armijai dūmais. Balti dūmai reiškia artumą vokiečių pėstininkų, geltoni — raitarjos, mėlyni — artilerijos. Tos žinios suteikiamos atsakančiau dūmų pustelėjimo skalėm.

— Korespondentas, kuriam buvo leista perbūti naktį Britanijos kariumenės transejose palei Aisne'ą, pasakoja, jog sužeisti gulėję tarpe linijų po keturias penkias dienas.

— Vokiečiai taip drūčiai tikėjosi paimsią Varšavą, kad daugelis užmuštų kareivių turėjo savo kišeniuose atvirutes su pranešimais į savo gimines, kad jie jau tame mieste.

— Vokiečiai netekę 700.000 kareivių Bordeaux Ketvergas. Telegramos iš Petrogrado tvirtina, jog tikriausios skaitlinės iš kariškų sričių parodo vokiečius netekus 700.000 savo kareivių nuo Europėjiškos karės pradžios. Ta skaitlinė apima negyvus, sužeistus ir paimtus įvairiosna šalysna nelaisvėn.

— Berlynas, 18 d. spalio. Kaizeris savo jauniausią sūnų, princa Joachimą pakėlė į kapitonus, prie Vienuoliktojo vokiečių armijos štabo.

— Londonas, 18 d. spalio. 840 Austrijos jūrininkų atplaukė Konstantinopolin valdyti turkų karės laivus ir pajurio fortus. Turkija, kaip žinome, nori paremti šioje karėje vokiečių pusę.

Italijos pasienyje austrijokai padirbo barikadas, sudinamitavo visus tiltus bei tiltejus, palikdami tik dvi gelžkelio linijas atdaras. Viskas parngta atakan.

Vienoje Parlamento rumai ir kiti puikiausiai valdžios triobėsiai paversti sužeistų kareivių ligonbučiais.

Atbalsis L. R. K. Federacijos Kongreso Chicagoje.

Paėmęs įrankas „Zvaigždės“ No. 41, radau ten straipsnį po antgalviu — IV as L. R. K. Federacijos Kongresas Chicagoje, 32—25 rugsėjo, 1914 m. Visas straipsnis yra gana svarbus, bet kuosvarbesni, pagal mano nuomone, šie žodžiai: „...Kongresas išreiškė gyvą užuojautą sumanymui kurti naujos katalikiškus laikraščius ir steigti tam tikrą drangią katalikiškos spaudos platinimui“... Mano nuomonė yra šitai kokia: — Nereikia steigti čia Amerikoje draugijos lietuviškiems — katalikiškiems laikraščiams, nes įsteigę jų daug, nei vienas iš jų negalės normaliai gyventi, vystytis ir žengti pirmyn ant kelio gėrinimosi ir proporcionališko didinimosi. Bet mes privalome iš visų mūsų intelektuališku ir fizišku jėgų darbuotis, kad tie du mūsų lietuviškų grinių katalikiški laikraščiai — „Zvaigždė“ ir „Draugas“, — prasplitintų tarp lietuvių ligi maximum, žodžiu, kad nebūtų tokio lietuvio čia Amerikoje, kuris neskaitytų „Zvaigždę“ ar „Draugą“, o dar naudingiau, abu tuos laikraščius. Čia dar pridursiu, kad nors kuomžiausia lietuviška — katalikiška draugystė neatbutinai privalo turėti savo organą, jeigu ji nori progresuoti tai, žinoma, ji turi vieną ar kitą iš tų dviejų laikraščių — „Zvaigždę“ ar „Draugą“ įgyti sau už organą, ne jie yra geriausi lietuviški — katalikiški pirmynžengiantieji laikraščiai. Kas link draugystės platinimui spaudos, tai ją reikėtų kuoveikians suorganizuoti ir stumti į darbą — platinėti katalikišką literatūrą ir laikraštiją. Ir jos užduotis, kaip katalikiškos, turi būti plati, ultramontaniška — ji turėtų netikėtai lietuvišką, bet ir svetimtautišką katalikišką spaudą platinėti pagal išgalę, žinoma, ne skriaudžiant lietuvių. Prie to da, šios draugystės nariai netikėtai turėtų ignoruoti, bet pagal išgalę įstatymiškais ir prakilniais būdais sumažinti antikatalikiškos laikraštijos ir literatūros itekmę... Draugijos vardas būtų kuotsekančiausias šis: Draugija Katalikiškos Spaudos Platinimui. Šios draugijos šakos privalėtų būti įsteigtos prie visų lietuviškų parapijų ir kožna šaka, tuoj po susiorganizavimui, privalo sau įsteigti nors mažą knygynėlį ir užrašyti „Zvaigždę“ ir „Draugą“, o kaip galima bus ir bus finansu, tai ir iš Lietuvos turi būti partraukiami lietuviški — katalikiški laikraščiai. Na tai į darbą! O trisetas atneš pageidaujamas vaisius. Veiklus Katalikas.

Gerb. Korespondento sumanymas sulgy naujos draugijos labai gražus, bet, mūsų nuomone, Amerikos lietuviai katalikai lengvai galėtų užlaikyti 3 syk tiek katalikiškų laikraščių, jei anuos remtų. Gyvenimas vienok parodo, kad nekarta vienaip kalbama, kitaip daroma. Atkreipiamė atydą į incidentą, kurį pirm kelių savaičių paminėjome „Zvaigždėje“, beje, jog mūsų laikraščio pardavėja vaiką net sumušė prie vienos mūsų bažnyčios. Dabar vėl turime konstatuoti šlykštų faktą.

Kitą mūsų laikraštį pardavinėjantį vaiką netoli tuos lietuviškos bažnyčios tos parapijos špitolninkas visai pažindamas mėgino nuvyti. Girdi, jis nežinas, rasį „Zvaigždę“ esanti socialistų gazieta. Matydamas, kad vaikas pardavinėja ir žmonės perka „Zvaigždės“ gazietas, anas špitolninkas užsundė poliemoną ant „Zvaigždės“

pardavėjo. Policijantas vienok ištyręs, kad vaikas nedalina jokių socialistų nei anarchistų plakatų, kurie galėtų sukelti riaušes, vaiko nearėstavo. Tas užsiundymas „Zvaigždės“ pardavėjo policija ir apšaukimas „Zvaigždės“ socialistiška, juo briauresnis, kad to kerštuolio špitolninko vardą randame tarp Federacijos ir Chicago Politiško Seimo atstovų. Jis esąs klebono malonėse, veikiąs su patarimu parapjiečių (sic!).

Kolei tokie atsitikimai įvyksta, negalima nei manyti apie pasisekimą katalikiškos literatūros toje apylinkėje. Ir anoje parapijoje socialistai, pasinaudodami tokia nesvarbia katalikų taktika, labai daug savo laikraščių ir šiaip spauzdinių paleidžia.

„Paskutinis aktas politiškos sauzudystės“.

„Paskutinis aktas politiškos sauzudystės“ — tokiu vardu Senatorius Penrose pavadino demokratų uždėtas karės taksas, ir teisingai.

Pennsylvanijos atstovas Sen. Valstijų Senate Boisie Penrose.

Tai pirmutinis atsitikimas Suvienytų Valstijų istorijoje, kad ramiu laiku ant Amerikos žmonių uždėdamos karės taksos. Daugiausia taksų uždėdama ant aalaus ir, tiagi ir bus sudėtos daugiausia bėdnieku žmonių. Taksos bus uždėtos ant vaistų, ekskursijų laivų bilietų ir namų pirkimo popierių. Tokias tai yra ištraukos iš karės taksų biliaus, kurį Pietų Demokratai įteikė Senatui priimti. Pennsylvanijos žmonės turtingi, o dar labiau bėdniekai atjaus didelį to Demokratų

billiaus sunkumą, jeigu jis taps įstatymu.

Senatorius Penrose, būdamas Washingtonu su didžiausiu pasišventimu ir energija kovoja, kad tas bilius nebūtų priimtas. Kada tas bilius buvo svarstomas Kongreso komisijoje, kurioje priklausė ir A. Mitchell Palmeris, jis tuo syk visai nepribuvo. O jis poteisrybei turėjo ten būti, kad užstotų už Pennsylvanijos žmones prieš tokias dides karės taksas.

Senatorius Penrose laimėjo kovą už darbininkus prieš Demokratus anais metais, kada norėta uždaryti šipjardus. Tik ačiu Penrose'o pasidarbavimui keliolika tūkstančių darbininkų pasiliko prie savo užsiėmimų. Jei bus išrinktas, Senatorius Penrose ir dabar toliau kovos prieš uždėjamą karės taksą.

Kada tu klausaisi kalbų ir pasigirimų A. Mitchell Palmerio, to antrojo Benedikto Arnold, atmintk, kad tuo patim laiku senatorius Penrose sėdi Washingtonu ir atlieka savo pareigas, kovodamas su Demokratais prieš statomas darbininkams pinkles. Karo taksų reikia surinkti apie \$139.000.000, nes tiek nuostolių Amerikai padarė Plemerio — Underwoodo liusoos maito įstatas. Vienok ir užsieny jis savo tisklo neat siekė.

Vienatinis būdas apsigynimui nuo Demokratų uždėdamų taksų yra tai prašalinimas Palmerio — Underwoodo liusoos maito įstato ir atitissymo Amerikoje gerovės. O

tam reikia prašalinti A. Mitchell Palmerį ir kitus Demokratus kongresmonus, o Washingtonan pasiūsti Republikonų partijos atstovus.

Nei jokia kita valstija tiek nukentėjo nuo Palmer—Underwoodo billiaus: uždarytos dirbtuvės, suparaližuotas biznis, tūkstančiai darbininkų palikti be darbo, o čia dar A. Mitchell Palmer bando ant jų uždėti karės taksas.

Tai gi visi drbininkai privalo nusikratyti Demokratu jungą ir jų liuosą muitą ir ateinančiuose rinkimuose savo balsus atiduoti už Penrose, Gerovę, Protekciją ir visą Republikonų tikieta. Apskelb.

Paskelbimas.

NIEKUOMET NEAPVYLE.

Kiekviena motina žino, kaip svarbu yra žinoti vaistas, kuriuo jiniai gali užsitikti kiekviename susirgime. Mr. J. Gerlach sako štai ką: "Ilgą laiką aš vartoju Trinerio Amerikonišką Kartaus Vyno Elixirą, kuomet tik reikalinga, ir jisai niekuomet neapvylė manęs. Jeigu visi vartotų šį vaistą, kuomet kenčia nuo vidurių ligų ir kuomet jie netenka savo apetito, jie greitai laiku pasveiktų ir dirbtų su malonumu. J. Gerlach, Box 405, Westland, Pa." Mes taipgi tikime, kad Trinerio Amerikonišką Kartaus Vyno Elixirą niekuomet neapvils jūsų ir kad kiekviena motina privalėtų vartoti jį kiekviename susirgime atsitikime. Jisai taipogi patartinas skilvio, kepenų ir vidurių ligose ir ligose, kurios sujungtos su užkietėjimu. Aptiekose. Jos. Triner, Manufacturer, 1333—1339 So. Asland ave., Chicago, Ill.

Jeigu jūs jaučiate skausmą by kurioje kūno dalyje, patrinkite Trinerio Linimentu ir palengvinkite skausmą. Trinerio Linimento kaina 50c., per pačią 60c.

PRANEŠIMAS.

Draugijoms Kuopoms ir Klubams!

Išdirbu visokias
KUKARDAS, „BADGES“, GUZIKUS IR ŽENKLELIUS.

Visokiems piknikams, šermentims ir t. t. Darau visokius medalius ir visokias antspaudas draugystėms.

Ant žėdno pareikalavimo prisiuočių sėmpeilus.

A. Strupas

NOVELTY MANUFACTURER

123 Ferry St., Cor. Madison St.,
(Z) NEWARK, N. J.

Daktaras Ignolius Stankus,

Lietuvis daktaras. Gydo ivairias ligas Vyru, Moteriu ir Vaiku. Daro operacijas. Turėsi savo locnāligonbuti. Lektaras sutaiso pats del kiek vieno sergančio. Ofiso Valandos: Nuo 9 iki 11 1/2 rito: 3—4 po piet. 7—8 vakara. Nėdel. Iki 3 po piet.

Kreptis reik viadmet ant to tikro adriso taip:

DR. STANKUS, 1210 S. BROAD ST., PHILADELPHIA, PA.

The Lithuanian Weekly

Žvaigždė

Published by
A. MILUKAS & CO.

Every Friday at Philadelphia, Pa.
Yearly subscription \$2.00

Advertising rates on application
All communications should be addressed:

„ŽVAIGŽDĖ“

3654 Richmond St. Philadelphia, Pa.

Savaitinis Laikraštis

Žvaigždė

Išolina kas Petnyčia.

Kaina metams:

Amerikoje ir Kanadoje . . . 2 dol.
Lietuvoje ir kitur . . . 4 rub.

Korespondencijas ir pinigus siunčiant adresu:

„ŽVAIGŽDĖ“

3654 Richmond St. Philadelphia, Pa.

IZIDORIAUS NAUSIEDO

Didžiausias Lietuviškas Pinigų Siuntimo

Bankinis Kontoras

917 - 33-rd St., Chicago, Ill.

Tel. Yards 2705

Parduodame laivakortes ant visokių linijų į kraują ir iš kraują.

Siunčiame pinigus į visas dalis svieto greičiau ir pigiau, už visus kitus agentus Amerikoje.

Užlaikom didžiausių krautuvę vyriškų drabužių, šėvėrykų ir skrybėlių; turime didelį departamentą aukšniai daiktų: laikrodėlių, žiedų, spilkų, ir tt. Drauge užlaikom didelį skyrių visokių knygų: maldaknygių, istorijų, poezijų ir tt. Noredamas ką pirkti pirmiausia ateik pas mus, o būsi užgandintas.

Jei UŽGANEDYSIM — pasakyk kitiems.

Jei NEUŽGANEDYSIM — pasakyk mums.

ŠALIN SU NUSIMINIMU!!!
Gramafonas ant išmokėsčio 10c. kasdieną.

Jeigu apsimate mokėti po 10 c. kasdieną, tai išsiysime Jums ant išmokėsčio labai puikų Gramafonų skykū su 16 rekorđų (32 kavalkais) visokių dainų, maršų, valčių ir tt. kuriuos patį išsirinksite. Mūsų Gramafonų gerumas gvarantuotas kiekvienam rayšta gvarancija. Išsiysime naujus speciališkus rekorđus Lietuviškus, Lenkiškus, Rusiškus ir Maža Rusiškus. Rašykite tuojau, reikalaudami katalogų ir pasiūlymų, įdedami krasos ženklei atsakymui.

LIBERTY COMMERCIAL CO.

233 E. 14-th St., Dept. Z.
NEW YORK, N. Y.

Didžiausia Krautuvė

Visokios įtaisos lietuviškų ir lenkiškų knygų, aukainių, sidabrinų ir aukurotų laikrodėlių, taipgi visokių religiškių daiktų. Kas nori persitikrinti, tegul prisiuožia 10c. stampomis, o aplaikiys mano didelį katalogą, kokio nė vienas iš lietuvių iki šiol neturėjo.

Kas užsirašs pas mane „Žvaigždė“, tas gaus knyga „Basanavi žinios pasakos“ vertės \$1.50, arba by kokią iš mano katalogo knygų, vertės 1 dol., d o v a n a i. Visų senas pažįstamas

Povilas P. Mikalauskas,

248 W. Fourth St., So. Boston, Mass.

J. P. BUDGINAS

BANKINIS KONTORAS

Siuočia Pinigus į visus kraštus svieto greitai ir pigiai. Parduoda Laivakortes ant greičiausių laivų; Išmaino Pinigus visų kraštų svieto, kaip tai: rublius, markius, kronus, dolerius ir tt. Apsaugoja daiktus ir budinkus nuo ugnies. Užlaiko Krautuvę Knygų, Popierių, Abrozų ir kitokių bažnytinių daiktų. Pas jį galima užsirašyti laikraštį „Žvaigždė“. Ateikite persitikrinti

459 So. Hermitage Ave., CHICAGO, ILL.

Geriausia dovana draugams Lietuvoje yra lietuvių katalikų Savaitinis Laikraštis "DRAUGAS"

"DRAUGAS" paduoda žinią iš viso pasaulio, nušviečia Amerikos lietuvių gyvenimą, suteikia daug skaitymo iš visuomenės, politikos, literatūros, gyvenimo ir yra geriausias draugas, kaip lietuviams darbininkams Amerikoje, taip ir Lietuvoje.

Buvę cenzūra "Draugų" į Lietuvą leidžia.

"Draugas" skelbia metams \$2.00, pusį meta \$1.00
Užsienese — metams \$2.00, pusį meta \$1.50

Draugas Pub. Co.

1800 W. 46th St., Chicago, Ill.
Telephone Drexler 5114.

Saugokis neturiniojų vertės pamėgdžiojamuvaistų; reikalauk, kad tau duotų tikrą Richter'io Pain Expeller'į su Ankerio ženklui, kaip čia parodyta. 25 ir 50 centų aptiekose ar tiesiog iš F. AD. RICHTER

& CO., 74-80 Washington Street, New York, N. Y.

Dr. W. J. WINTERS

Daktaras ir Chirurgas

pabaigęs daktarystės mokslus Jefferson Medical Collegijoj su pagarba Specialistas akių ligose, nosies ir gerklės. Gydo pasekmėms moterų ligas.

OFISAS: 110 W. Oak str., netoli S. Jardin st. SHENANDOAH, PA

Zvaigždės Agentai.

Mr. Iz. Nausledas,
97 33rd str.,
Chicago, Ill.

Mr. J. J. Šaučiūnas
41 Johnson Str.
Bridgeport, Conn.

Mr. J. Kalvelis,
292 Pine str.
Rumford, Me.

Mr. Julionas Bukantis,
172 Euclidatt Str.
Boston, Mass.

Mr. P. J. Budginas,
4549 S. Hermitage ave.,
Chicago, Ill.

Mr. M. Norkūnas,
166 Melrose str.,
Montello, Mass.

Mr. V. Stasevičė,
349 Hamilton str.,
Grand Rapids, Mich.

Mr. A. J. Sironaitis,
33 Whitney Str.
Orange, Mass.

Mr. J. Jaroševičė,
1048 Washington Str
NorWood, Mass.

Mr. P. Valukonis,
261 W. Broadway
So. Boston, Mass

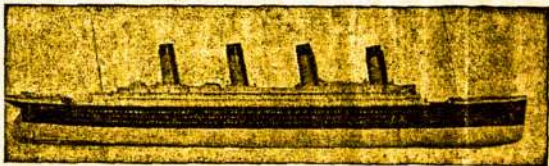
Mr. John Naujoškaitis,
47 Planet Str.,
Commercial Road,
E. London, England.

Telephone 9537 Spring

LIETUVIAI, KREIPKITES PRIE SAVUJU!

Keliauk in Lietuvą ir iš Lietuvos
visad per

Geo. J. Bartasiaus Agentura.

Kamgi eiti pirkti laivakortės pas svetimtaučius, kad galima jas gauti nusi pirkti ir pas savo tautos žmogų.

Mes parduodam laivakortes ant drūčiausių ir greičiausių garlaivių į visas pasaulio dalis už numazintą kainą. Iš New Yorko į Roterdamą, Antverpą, Bremeną ir Hamburgą \$22.00, į Libavą 24.00. Iš Vokietijos į New Yorką: iš Roterdamo \$25.00, iš Antverpo, Bremeno, Hamburgo, 22.00, iš Libavos į New Yorką \$27.00.

Siuočiame ir išmainom pinigus visų viešpatysčių, parūpinam pašportus iš Konsulio rubežiaus perėjimui. Reikalauk laivakorėčių kainos iš artimiausio ofiso, pažymėdamas iš kur ir, į kur nori važiuoti. Tautiečiai brangūs, meldžiu nepraleisti taip geros progos, veikiai naudokitės iš to, parsi-kvieskit savo mylimus svečius iš Lietuvos senos tėvynės, pakol laivakorėčių kursas žemai stovi.

Geo. J. Bartasius ir J. Vasiliauskas & Co.

490 Washington St. Cor. Spring St.,
NEW YORK, N. Y.

261 Broadway
SO. BOSTON, MASS-

Knygu Kataliogas

- Algimantas arba Lietuvių XIII šimt-
metyje, istoriška apysaka. Parašė Dr. V.
Pietaris, 5 tomai Shenandoah, Pa., 2.50
- Apeigos Rymo Katalikų Baž-
nyčios, lenkiškai parašė kun. J. Lun-
kevičius, vertė Gerutis, antra laida, She-
nandoah, Pa. 1905, 188 pls. 60
- Anima Vilis Marės Radzeyjūtės apy-
saka, Jono Montvilo vertimas, Antras
spaudimas. Shenandoah Pa. 1907 m., 162
psl., 1.00
- Antanukas, kun. A. Miluko išleidimas,
apysaka B. Prūso. Vertė Selimas; antra
laida. Shenandoah, Pa. pls. 40. 15
- Apie Socijalistų Meilę, knygelė
I. Pašneka pas Kilpa Pipiro su Bimbiru.
Parašė Debesylas. Shenandoah, Pa. 1908
m., 13 puls. 3
- Apie Socijalistų Liuosybę, kny-
gelė II. Pašnekėjimas Kilpos namuose. Pa-
rašė Debesylas. Philadelphia, Pa. 1809 m.,
12 pls. 3
- Apsakymas, Kelionės į Palestinos žemę,
Kunigo P. Gondkaus naujai pertaisytas
II spaudimas 50
- Bajoro Vuošvis, apysaka iš Lietuvių
gyvenimo, Shenandoah, Pa., 1906 m.,
63 psl. 20
- Biurokratai, apysaka, Parašė Jonas
Kmitas, Shenandoah, Pa., 1907 m. 79 pls., 25
- Blaivininkų knygelė išleido Degtė-
nės priešas. 5
- Baltas Karžygis, versta iš Mickaus. 2
- „Dirvos“ kompletai po 2.00
- „Dirvos—Zinyno“ abiejų metų kom-
pletai po 2.00
- Dzūkiskos Dainos. Trakų paviete
užrašytos. 75
- Davatų Knygą arba Instatymas ir
maldos įsirašiusių į tretįjį zokoną šv.
Pranciškaus. 25
- Fabijolė, Philadelphia, Pa. 1909 m.,
360 psl., kaštu kun. V. Varnagrio, ver-
tiko. 1.00
- Gyvačių Karalius, ir kitokios apy-
sakėlės, Ksavero Vanagėlio, Pa. 1908 m.
31 psl. 10
- Giesmes Swietiszkas ir Szwin-
tas. Kun. Drazdauskio (Strazdelio). 10
- Iš Daktaro pasakojimų, Ru-
denis diena, Sulaukė, Satrijos
Raganos apysakėlės, Shenandoah, Pa.,
1907 m. 25
- Išvakarės Gret Lemano Ežero,
Shenandoah, Pa., 172 psl., kun. M. Mo-
ravski's, J. D., Vertė Gerutis. 50
- Jonukas Karklynas Eina Lie-
tuvos pažintu, parašė Prietelis,
Shenandoah, Pa., 1904 m., 47 psl., kaštu
kun. A. Miluko. 20
- Kun. A. Burbos Prozaiški Raš-
tai. (Tyrmiškių Andrius, Sviesule, Api-
burta Avis, Naujalenkio išpažintis, Velnio
išpažintis ir k. apysakėlės.) Tomas I. 80
- Kun. A. Burbos Prozaiški Raš-
tai. (Dzūkelio sapnai, Kareivio duktė,
Bedievio dangus, Senutis ir k. apysakos.)
Tomas II. 60
- Kovaties Zalgiriais, istoriška dra-
ma keturiuose aktuose, Shenandoah, Pa.,
1906 m., pls. 31, Dr. V. Pietaris (Savasis), 25
- Kunigo Giminė Shenandoah, Pa., 1906
m., 68 psl., Parašė J. Gerutis. Tai viena
geriausių kun. Geručio apysakėlių. 20
- Kaip Elziutė praleido šv. Jono
Dieną, Shenandoah, Pa., 1908 m., 63
psl., parašė P. D. 20
- Krasauninkas-Laižybos-Dievo
žmones, Philadelphia, Pa., 1910 m., 28
psl. Ksavero Vanagėlio. 10
- Lietuvos Virėja. Sudėjo Aldonė V. 75
- Laiškai iš Kelionės po Pales-
tiną. 50
- Laisvės Metu. Apsaka iš paskutinių
atsitikimų. Parašė Antanas. 50
- Lietuviškas Albumas. Laida I.
Istoriškos ir šiaip jau Lietuvos vietos. Pa-
rėngė ir išleido kun. A. Milukas. 1900. 75
- Lietuviškas Albumas (Lithuanian
Album). Laida II ir III. Lietuvos raštinin-
kai, žymeni vyrai ir typai. Literary men
and typical pictures. Parėngė ir išleido
kun. A. Milukas. 1900. 1.50
- Lietuviškos Pasakos. Spaudon
surengė Dr. J. Basanavičius. Didelio for-
mato, 262 pusl. knyga. 1.50
- Lourdes'o Svenčiausios Panelės
Marios Mėnuo. Pagal pranciūšką lietu-
viškai parašė Pranaičių Julė. 1908. 35
- Moterystė ir šeimyna, Philadel-
phia, Pa., 1908 m., 41 pls. vertė iš vokiš-
kos kalbos J. Gerutis. 50
- Mūsų Socijalistai, Shenandoah,
Pa., 1906 m., 57 psl. apysaka iš paskiau-
siųjų Lietuvoje atsitikimų, parašė Jonas
Kmitas. 15
- Melagių Dėdė. (iš dzukų gyvenimo)
Shenandoah, Pa., 1907 m., 27 psl., parašė
Ksaveras Vanagėlis. 10
- Mūsų Išganytojaus Jezaus
Kristaus gyvenimas, naujas
pataisytas išleidimas, Shenandoah, Pa.,
1907 m., 209 pls. su paveikslais. 75
- Mindaugas. Poema, parašė Krive-Kri-
vaitis, kaštu autoriaus Shenandoah, Pa.,
1905 m. psl. 19. 10
- Maža Dovanėlė apie spaviedni. 5
- Ne Mieste Laimė, Pierre L'Ermite'o,
iš pranciūško liuosas vertimas Pranaičių
Julės, Shenandoah, Pa., 1908 m., 206 pls.,
kaštu kun. A. Miluko. 1.00
- Našlaičiai, Shenandoah, Pa., 1908 m.,
81 psl., vertė P. Str. 15
- Nekaltybė, Shenandoah, Pa., 1907 m.,
89 pls., J. Geručio versta iš vokiško. 25

Pamokslai be Kunigo, parašė J. Gerutis, Shenandoah, Pa., 1906, 214 psl. Pamokslai kiekvienam nedėdieniui.	1.00
Pergventos Valandos, Shenandoah, Pa.	45
Piktą Dvasia, drama trijuose aktuose Rudolfas Blaumanis, iš latviško vertė Ildargas, Shenandoah, Pa., 1908 m., 72 psl.	25
Pasakyk Matušei, Agnieska ir Ant garlaivio, trys apsakėles Satrijos Raganos, Shenandoah, Pa., 1908 m.,	15
Pradžia ir Išsiplėtimas Katalikų tikėjimo, Vyskupo M. Valančiausio, Shenandoah, Pa., 1906 m., 235 psl., Kiekvienas lietuvis privalo perskaityti tą knygą.	1.00
Patrimpo Laiškai.	60
Pranciškaus Vaičiūčio Eilės, su plačia autoriaus biografija puslapių 158.	75
Susiskaldėliai, Shenandoah, Pa., 1908, 62 psl., parašė J. Gerutis. Vaizdelis iš mūsų sodiečių gyvenimo.	20
Socijalistai, (Kun. A. Civinsko) Shenandoah, Pa., 1908, 124 psl.	10
Saulei nusileidžiant, Iš mūsų karionės, Kalėdų vakaras, apsakėles Satrijos Raganos, Shenandoah, Pa., 1908 m., 62 psl.	15
Siapas ir Anapus grabo, parašė J. Gerutis, Shenandoah, Pa., 210 psl., Kaštu kun. A. Miluko.	50
Sodžionių Teologija, parašė Gerutis, Shenandoah, Pa., 1908, 285 psl. Gražiausia lietuviška kalba išdėstyta visas Katalikų Teologijos mokslas.	1.00
Skaitymai iš Šventųjų Gyvenimų, kiekvienai metų dienai, su paveikslais, keturi tomai: parengta kun. A. Miluko, Philadelphia, Pa. (auklo aparais \$3.50) skūriniais aparais ir paukuotais kraštais	5.00
Sveikata. Iš vokiečių kalbos vertė kun. J. Gerutis.	75
Trumpa Katalikų Bažnyčios Istorija. Parašė kun. A. Alekna.	60
„Tėvynės Sargo“ kelių metų komplektai po	3.00
Vienuolinis Luomas. Sv. Alfonso Ligouri. Vertė kun. P. Saurusaitis.	30
Valdimierius, Shenandoah, Pa., 1906, m., 47 psl., kaštu kun. A. Miluko.	10
Zivatai šventųjų. Vysk. M. Valančiaus.	50
„Zvaigždės“ komplektai po	3.00

*Užsisakant augščiau minėtas knygas reikia kreiptis šiuo antrašu:

A. MILUKAS & CO.

3654 Richmond St.,

Philadelphia, Pa.

Svečių iš Lietuvos Fotografijos

Turiu nutraukęs atvažiavusių iš Lietuvos svečių „Ziburio“ ir „Ryto“ atstovų — d-ro kun. M. Gustaičio ir p. J. Gabrio fotografijų. Kas nori savo namą papuošti tu gerbiamų mūsų veikejū artistškai padirbtu paveikslu, kabineto didžio, teprisiunčia už 25 centus markiū. Fotografija bus pasiūsta į namus. Abiejų atstovų pilname ūgyje (stovinių fotografijos skyrium po 15 centų. *Adresuokite.

R. KRUCZAS, Fotografas.

152 Perry Ave.,

Maspeth, L. I., N. Y.

Father's Di Ielsi -- Kosulio Gyduolė

yra geriausias vaistas nuo kosulio, šaltio, whooping kosulio, astmos ir kitų ligų turinčių susirimą su plaučiais.

Mainieriai, kankinami Mainų Dulkių, Parako dūmų ir Astmos aptuērės pagelba vartodami Fither Di Ielsi's Kosulio Gyduolė. Turi pagyrimus nuo patyrusių mainierių, kaip geriausias vaistas visokiuose atsitikimuose.

PARSIDUODA VIŠOSE APTEKLOSE

Kaina, 35c, 65c, \$1.00

Rekomenduojame taipogi

Father Di Ielsi's Grumuliavimui Tonikas, pagerina grumuliavimą, kraują padaro turtingu ir panaikina nemalonų kvapą. Kaina 50 centų.

Father Di Ielsi's 402 Liniment,

yra skiriamas nuo reumatizmo, neuralgijos, nikstelėjimų štesimų, ištinimų, galvos skaudėjimo ir t. t. Kaina 25 c.

REV. MICHAEL DI IELSI' 402 Division Str. Camden, N. J.

Vienatinis Lietuvis Išdirbėjas

visokių ženklų draugystėm, o ypatingai: Ažkardų, guzikučių metalavų, anameliotų ir padengtų celluloid'ų šarpu, vėliavų ir karūnų.

MAN PAVESTUS DARBUS ATLIEKU ARTISTISKAI.

M. A. NORKUNAS,

General Delivery

Montello, Mass.

„Skaitymai iš Šventųjų Gyvenimų“.

„Skaitymai iš Šventųjų Gyvenimų“ — tai didžiausias iliustruotas išleidimas lietuvių kalboje. Šventųjų gyvenimų aprašymai versti iš vokiškų ir angliškų geriausių tose kalbose veikalų, teipgi parašyti pagal vyskupo Valančiaus ir Skargos „Gyvenimus Šventųjų“. Apie 800 to knygų puslapių papuošti suvirš 200 šventųjų paveikslų perstatančių šventųjų kankinimą ir kankinimo pabūklus.

Kaina: 4 tomai pavientui subroszuroti \$8.50

„ angliško auklo aparais 4.00

„Zvaigždė“, 3654 Richmond str., Philadelphia, Pa.

New Jersey ir New Yorko Žinios.

NEWARK, N. J.

Scenos Mylėtojų Draugija nedėdieny, spalio 25 d., 4 val. po pietų turės savo nepaprastą susirinkimą Lietuviškoje Svetainėje. Susirinkime galėsia dalyvauti ir neprigulintieji prie minėtos draugijos asmens. Bus kalbama apie reformavimą draugijos istatų ir suorganizavimą prie jos muzikališko ir vokališko skyrių.

Manoma išdirbti draugijai platesnį veikimo programą, taip kad ji apimtų visus scenos reikalus. Jei visa tai įvyktų, draugija, beabejo, užganėdintų platesnius visuomenės sluogėnius ir daugiau veiklumo parodytų. —tas.

Ziburelio vakaras. Subatos vakarą, spalio 24, Lietuviškoje Svetainėje bus draugijos „Ziburėlis“ parengtas šeimyniškas vakaras su muzika, deklamacijomis ir dainomis. Bus ir prakalbų. Inėjimo bilietai vyrams—75c., moterims ir merginoms—50c., porai—1 doleris. Kadangi tokie vakarai labai retai esti taisomi, tai kiekvienas privalo pasinaudoti proga. —tas.

Rengiasi apvalyti miestą. Piliečių Komisija iš Simto (The Citizens' Committee of One Hundred), kuriai pavesta tyrinėti šio miesto visuomenės ydas, neseniai paskelbė savo veikimo raportą. Štai ištraukos iš to raporto:

Nepaisant miesto valdybos ir policijos pasistengimų apvalyti miestą, Newark suskaičyta daugiau negu 1400 profesionališkų prostitučių. Paleistuvybės palaikymui daugiausiai prisideda salūnai, užlaikanti moterų kambarius (Ladies Entrance) ir visokie apartmentai. Krutamieji paveikslai ir visokie parkų netikę vodeviliai daugiausiai esti priežasčia išplėšimo jaunų mergaičių doros ir išvedimo jų į blogą kelią. Kova su ta nedorybe yra labai sunki, nes esant apylinkėje daugeliui miestų ir miestelių ir žmonėms iš vieno kitan besimaišant, policija yra visai bejėgė ką nors gero tame reikale nuveikti. Norint, kad kova būtų pasekminga, būtiniai reikia pirmiausiai uždaryti visuose salūnuose moterų kambarius, uždrausti pardavinėti svaiginančius gėrimus šokių salėse ir parkuose, o paskui reikia, kad pati visuomenė imtų dalyvumą toje kovoje“.

Visuomenei padedant, komisija tikisi artimoje ateityje miestą apvalyti nuo tos nedorybės ir padaryti jį vienu švariausių Amerikoje.

ELIZABETH, N. J.

Singerio siuavamų mašinų kompanijos sekretoriaus neseniai išduotame raporte sakoma, jog iš jų dirbtuvės Elizabethporte, karei prasidėjus, paleista nuo darbo tik 22.000 žmonių, arba ketvirta dalis visų darbininkų. Kitos trys dalys dar ligi šiol tebedirba. Ten pat nurodoma, jog dabartinės bedarbės tikras kaltininkas yra Europos karė, o ne nauja tarifa, kaip kiti mano. Karei pasibaigus darbai Singerio dirbtuvėse, eisią pilnu laiku.

Apšvietos komisija (Board of Education) nusprendė prašyti miesto valdybos, kad toji išleistų už 700.000 dolerių paskola, nes tiek pinigų reikėsia šio miesto apšvietos reikalams sekantiems 5 metaims.

NEW YORK, N. Y.

Vėl bombos 5-oje avenue, New Yorke. Praėjusį nedėdienį, 19 d. spalio puikiausioje New Yorke miesto gatvėje, 5th ave., kur gyvena didžiausi turtuoliai, apie 9-ą val. vakare sprogo su neapsakytu trenksmu bomba palei Italijos generalio konsulo Fera Ferni namą. Sprendžiama su ta bomba buvus norėta nužudyti Italijos konsulis, ant kurio gyvasties šiuo pastroju metu jau kelis syk panašiai buvo kėsintasi. Visas 11-kos augštų namas, kuriame gyveno konsulis tapo smarkiai eksplozijos sukrėstas ir sargas taip pavojingai sužeistas, kad mažai vilties jo pasveikimui.

— New Yorkan atvažiavo prancūzų kriumenės kapitonas De Balezead. Jo kelionės tikslu yra nupirkti Amerikoje 20.000 arklių Prancijos kariumenei.

Tie arkliai turės būti pristatyti vieton ligi gruodžio 1 dieniai.

JERSEY CITY, N. J.

Paims tramvajus. Miesto valdyba pranešė Public Service Railway kompanijai, kad jeigu ji ligi paskirtam laikui neužsimokės savo nuo kelių metų susirinkusių taksų (33.253 dolerių), tai miestas su policijos pagalba paims iš tos kompanijos tramvajų ant tos sumos vertės.

HOBOKEN, N. J.

Praregėjo. Emil Plausen, kuris prieš dvi dieni stiaga apako, priiminėdamas iš žmonių bilietus prie Lyric Teatro, spalio 19 dieną, tą pačią valandą staiga vėl praregėjo. Buvę prie jo gydytojai labai nustebinti tokiu atsitikimu.

Mato Miluko

naujai uždėta

SPAUSTUVE
ir
KNYGYNAS

196 New York ave., Newark, N. J.

Čia jau prie lietuviškos bažnyčios.

Visokius spaudos darbus atlieka
GREITAI
ARTISTISKAI
IR PIGIAI

Pasiūlo visokio turinio
KNYGAS
MALDAKNYGES
KALBAMOKSLIUS ir tt.